

September 2024

Miljø- og Ligestillingsministeriet
Att.: Pia Goldschmidt, piago@mim.dk
Høringssvar vedr. journalnummer 2023-2970

Høringssvar vedr. høring over udkast til bekendtgørelse om forbud mod import og salg til forbrugere af beklædning, fodtøj og imprægneringsmidler, der indeholder PFAS

Dansk Mode og Textil (DM&T) takker for muligheden for at komme med input til høringen vedr. forbud mod import og salg til forbrugere af beklædning, fodtøj og imprægneringsmidler, der indeholder PFAS.

DM&T bakker op om intentionen bag udkast til bekendtgørelsen, nemlig at der skal ske en udfasning af PFAS i forbrugerprodukter. Vi så dog gerne, at forbuddet kom på EU-niveau, da det ville komme 450 mio. EU-borgere til gavn mod knap 6. mio. danskere. Ligeledes er vi bekymrede for, hvordan et dansk forbud vil påvirke danske mode- og tekstilvirksomheders konkurrenceevne grundet branchens globale karakter, både når det kommer til produktion i lande udenfor EU, men også når det kommer til salg.

Vi har en række opmærksomhedspunkter, som vi gerne vil rejse. Det drejer sig om følgende:

- 1) Grænseværdier
- 2) Implementeringstid for lagerliggende varer
- 3) Definition af omfattede produktkategorier
- 4) Ens spilleregler og håndhævelse
- 5) Genanvendelse

Grænseværdier

I forhold til de i udkastet til bekendtgørelsen angivne grænseværdier har vi følgende tre kommentarer.

DM&T opfordrer til, at der udelukkende fastlægges og opereres ud fra en grænseværdi for Total Fluor, da denne test vil indikere, om et produkt indeholder PFAS. Hvorimod hvis der testes for enkelte specifikke PFAS (10 mg/kg for summen af PFAS uden PFAS-polymerer) er der stor risiko for, at der ikke opnås det korrekte resultat, da ikke alle PFAS er inkluderet i denne test.

Ligeledes stiller vi os undrende overfor fastlæggelsen af grænseværdien for summen af PFAS uden PFAS-polymerer på 10 mg/kg, da denne er lavere end grænseværdier i produkter som fødevarekontaktmaterialer, hvor grænseværdien ligger på 20 mg F/kg¹. Vi er dog opmærksomme på, at disse to grænseværdier kun er tilnærmelsesvis sammenlignelige

¹ Miljø- og Fødevareministeriet (2020) Ban on fluorinated substances in paper and board food contact materials (FCM)

grundet de forskellige måleenheder. Det er desuden vores overbevisning, at det er muligt at måle ned til 10 mg/kg for enkelte PFAS, men ikke når det gælder den totale sum af plus 12000 PFAS.

Sidst, men ikke mindst, er grænseværdien på 50 mg F/kg lavere end grænseværdier som internationale anerkendte aktører, som f.eks. AFIRM, opererer med. De arbejder ud fra en udfasning af PFAS på hhv. 100 ppm i 2025 og 50 ppm i 2027². DM&T opfordrer derfor kraftigt til, at grænseværdien i bekendtgørelsen følger internationale standarder, som AFIRM, der benyttes af en stor del af branchen i forvejen. Det vil resultere i et fælles udgangspunkt på tværs af testfaciliteter og vil have en større effekt i de globale værdikæder. Langt størstedelen af den danske tekstilbranche udgøres af små- og mellemstore virksomheder, der sourcer fra lande udenfor EU. Dermed højnes sandsynligheden for, at danske SMV'er lykkes med at drive en forandring i tekstilbranchens globale værdikæder ved at følge internationale standarder frem for nationale.

Implementeringstid for lagerliggende varer

I udkastet til bekendtgørelsen foreslås det, at forbuddet finder anvendelse fra den 1. juli 2026 dog med mulighed for salg af produkter indtil den 1. januar 2027. De knap to års implementeringstid vil være en udfordring for store dele af DM&T's medlemmer, da deres lagerliggende varer typisk kan strække sig over en flerårig periode. Det gælder især for basisvarer og outdoorbeklædning, der ikke i samme omfang er betinget af trends, men som godt kan ligge på lager i adskillige år. I henhold til forslaget vil det få den effekt, at større partier med tøj vil skulle destrueres, hvilket vil medføre en ringere klimagevinst af tøj, der allerede er produceret.

Såfremt intentionen bag bekendtgørelsen i forhold til destruktion bliver en realitet, opfordrer DM&T til, at der udarbejdes en vejledning til, hvordan danske mode- og tekstilvirksomheder retvisende bortskaffer de lagerliggende varer. Ligeledes tilskynder DM&T til, at proceduren for destruktion bliver i henhold til de kriterier og den vejledning, som bliver fastlagt i EU-forordningen Ecodesign for Sustainable Products Regulation (ESPR).

Derudover opfordrer DM&T til, at der tages højde for virksomhedernes forretningsmodel, og at det vil være muligt at sælge ud af lagerliggende produkter frem til 2029 for at undgå unødigt destruktion.

Definition af omfattede produktkategorier

DM&T opfordrer til, at de af udkastet nævnte produktkategorier, PPE og professionel beklædning defineres yderligere, da der kan forekomme tvivlsspørgsmål ud fra den nuværende definition. Er professionelt arbejdstøj solgt til private (i f.eks. byggemarkeder) omfattet? Er kommunalt indkøbt tøj til ansatte anvendt i f.eks. børneinstitutioner omfattet? Det er afgørende, at det er tydeligt for virksomheder, hvilke af deres produkter der er omfattet. DM&T foreslår, at man i afgrænsningen af produkter benytter sig af eksisterende produktkategorier.

² [AFIRM GROUP \(2024\) Restricted substances list, ver. 09, s. 34](#)

Ens spilleregler og håndhævelse

DM&T opfordrer til, at man i udformningen af forbuddet sikrer, at den øgede mængde af tøj og sko, som danske forbrugere i stigende grad køber fra ikke-europæiske virksomheder, herunder onlineplatforme såsom SHEIN og TEMU, også bliver underlagt. En lang række europæiske og danske organisationer har netop sendt et samlet opråb til EU-Kommissionen om at lukke eksisterende smuthuller i den europæiske lovgivning i forhold til onlineplatforme. Ligeledes peger organisationerne på, at der skal sikres en langt mere effektiv monitorering og håndhævelse over for den type af virksomheder³. Lige nu opererer de virksomheder i en gråzone, og flere undersøgelser viser, at deres produkter ikke lever op til eksisterende lovgivning indenfor kemi og produktsikkerhed.

Det er helt afgørende, at det danske PFAS-forbud ikke stiller danske virksomheder i en dårligere konkurrencemæssig situation. Derfor tilskynder DM&T til, at det sikres at alle produkter der sælges i Danmark, uagtet type virksomhed, bliver omfattet samt at der afsættes tilstrækkeligt med ressourcer til at håndhæve forbuddet.

Genanvendelse

DM&T anpriser, at genbrug og genanvendelse er undtaget i udkastet til bekendtgørelsen, da denne undtagelse er vigtig for at drive branchens omstilling. DM&T tilskynder dog til, at definitionen af genanvendelse udfoldes i bekendtgørelsen, så der er klarhed om, hvorvidt der er tale om genanvendelse på fiberniveau. Ligesom det tilskyndes, at denne afgrænsning er i overensstemmelse med EU-forordningen ESPR.

Vi står naturligvis til rådighed for en uddybning af vores kommentarer samt yderligere drøftelser.

³ DM&T (2024) DM&T og en lang række organisationer kræver ens spilleregler for online markedspladser

Dok. 314851
26. september
2024

Høringssvar forbud mod brug af PFAS i tekstiler, sko og imprægneringsmidler

Forbrugerrådet Tænk fremsender hermed høringssvar til forslag til bekendtgørelse om forbud mod import og salg til forbrugere af beklædning, fodtøj og imprægneringsmidler, der indeholder PFAS.

Forbrugerrådet Tænk bakker fuldt ud op om et forbud mod PFAS i forbrugerprodukter, hvilket forbrugerne også bakker op om. Det viste vores underskriftsindsamling fra vinteren 2023, hvor tæt på 80.000 danskere skrev under på et forbud mod PFAS i forbrugerprodukter. Vi afleverede underskrifterne til ministeren samme vinter. Vi støtter derfor entydigt forslaget om et forbud mod PFAS i tøj, sko og imprægneringsmidler.

Vi har dog følgende bemærkninger:

Produktion og eksport af tøj, sko og imprægneringsmidler foreslås undtaget. Det fremgår ikke hvorfor, men Forbrugerrådet Tænk mener, at det ikke skal være undtaget. Det vil i øvrigt være helt på linje med Miljøministerens egen holdning, som beskrevet i nyheden fra Miljøministeriet d 23/9-24: [Danmark vil have EU-forbud mod eksport af forbudte sprøjtemidler til lande uden for EU - Miljøministeriet \(mim.dk\)](#). Her fremgår det, at Danmark vil have et forbud mod at eksportere forbudte sprøjtemidler til lande uden for EU. Det bør i så fald også gælde her; tøj, sko og imprægneringsmidler med PFAS skal ikke produceres i og eksporteres fra Danmark, når det som i bekendtgørelsen forbydes til salg i Danmark. Vi må feje for egen dør og ikke kun beskytte danskere.

Professionel beklædning og sikkerhedstøj m.m. undtages også, hvilket kan give mening, hvis der ikke findes alternativer. Men i så fald mener Forbrugerrådet Tænk, at tøjet bør mærkes med "Indeholder PFAS", så indkøbere og arbejdsgivere kan tage stilling til, om de vil købe tøjet eller ej. På den måde kan der også skubbes på for en udvikling af sikkerhedstøj og professionel beklædning uden PFAS.

Vi mener ikke, at barnevogne, klapvogne og andre produkter beregnet til børn skal undtages. Test fra Forbrugerrådet Tænk viser, at det er muligt at producere fx barnevogne og klapvogne uden PFAS.

- [Barnevogn: Test afslører problematisk kemi \(taenk.dk\)](#)
- [Klapvogne: Disse klapvogne indeholder PFAS \(taenk.dk\)](#)

Vi mener heller ikke, at boligtekstiler skal undtages, og derfor anbefaler vi at udvide §3 til at inkludere boligtekstiler. Vores test af tæpper

(<https://taenk.dk/kemi/kemitest/undgaa-pfas-i-taepper>) viste også, at det kan lade sig gøre at producere tæpper uden PFAS, og det essentielle i at bruge PFAS i gardiner, duge eller i møbelbetræk er svært at se.

Forslaget forbyder import og salg af imprægneringsmidler til beklædning og fodtøj (§3, stk. 2). Forbrugerrådet Tænk mener, at forbuddet bør gælde for alle tekstil-imprægneringsmidler (undtagen til imprægnering af PPE) dvs. at fx møbel- og tæppeimprægneringsmidler også skal inkluderes. Der findes som allerede omtalt alternativer. Det forhindrer også at producenterne sælger imprægnering med PFAS til møbler mm, som forbrugerne så køber til at imprægnerere deres tøj og sko.

I forhold til en overgangsperiode kan vi bakke op om, at forbuddet gælder fra 1. juli 2026. Vi mener dog ikke, at der bør gives ekstra tid til at sælge ud af lagre, men såfremt det tillades, bør der indføres en mærkning, fx "Indeholder PFAS", så forbrugerne kan tage aktivt stilling til, om de vil købe produkter med PFAS.

I forhold til særlige undtagelser, som Miljøstyrelsen kan træffe afgørelse om, så bør det også kræves at det offentliggøres, når der indføres en undtagelse.

Danmarks Naturfredningsforening (v/Mette Hoffgaard Ranfeldt, mette@dn.dk) bakker op om dette høringssvar.

Med venlig hilsen

Karin Breck Claus Jørgensen
Politisk chef Projektchef

Forbrugerrådet Tænk

Til: Pia Sujata Lund Goldschmidt (piago@mim.dk)
Fra: Emil Damgaard-Møller (edmo@teknologisk.dk)
Titel: J.nr. 2023-2970.
Sendt: 20-09-2024 09:30

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.

Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede dokumenter, som ikke er sikre, medmindre du stoler på afsenderen.

Hej Pia

Jeg skriver for at kommentere på de foreslåede grænseværdier for PFAS i det fremsendte udkast til bekendtgørelse. Mine kommentarer er udelukkende fagligt funderede og har til formål at sikre en praktisk og effektiv implementering af lovgivningen.

1. Klarhed omkring grænseværdier:

I udkastet angives grænseværdierne som "10 mg/kg for summen af PFAS uden PFAS-polymerer eller totalt 50 mg F/kg". Det er uklart, om det er nødvendigt at overholde begge grænseværdier simultant, eller om overholdelse af én er tilstrækkelig. En præcisering på dette punkt vil være gavnlig for dem, der skal efterleve reglerne.

2. Forskel på grænseværdier for PFAS med og uden polymerer:

De foreslåede grænseværdier på 10 mg/kg for summen af PFAS uden polymerer og 50 mg F/kg for total fluor er i samme størrelsesorden, når man ser på den praktiske anvendelse af PFAS, hvor koncentrationerne ofte er 100 gange højere eller mere. I praksis vil det være usandsynligt at støde på en situation, hvor en måling viser under 10 mg/kg for summen af PFAS, mens den samtidig viser mellem 10-50 mg F/kg, når polymererne inkluderes. Derfor kan de to forskellige grænseværdier skabe unødigt forvirring uden at have nogen reel praktisk betydning.

3. "Summen af PFAS" og tilgængelige testmetoder:

Der er i øjeblikket ingen metoder, der kan måle alle typer PFAS. De nuværende teknologier, som LC-MS/MS, er "targeted" analyser, der kun kan detektere 15 til 40 specifikke PFAS ud af de over 12.000 kendte forbindelser. Disse analyser er også væsentligt dyrere end total organisk fluor målinger. Dette betyder, at PFAS, der ikke er omfattet af de nuværende LC-MS/MS analyser, kan undgå detektion, hvilket gør det muligt at omgå lovgivningen. Derfor er udtrykket "summen af PFAS" misvisende, da det ikke er praktisk muligt at måle en samlet mængde af alle PFAS. Man kan måle den totale mængde fluor eller summen af et specifikt antal PFAS. Hvis Miljøministeriet ønsker at anvende "summen af PFAS" som et mål, er det nødvendigt at specificere, hvilke PFAS-forbindelser, der skal inkluderes i denne sum.

Jeg sætter pris på ministeriets arbejde med denne ambitiøse bekendtgørelse og håber, at mine kommentarer er en hjælp for ministeriet til at sikre en lovgivning, der er både praktisk og effektiv at håndhæve. I er naturligvis velkomne til at kontakte mig hvis I måtte have uddybende spørgsmål til ovenstående.

Venlig hilsen

Emil Damgaard-Møller
Konsulent
Miljøteknologi
+45 72 20 16 26

Teknologisk Institut
Kongsvang Allé 29, 8000 Aarhus C
www.teknologisk.dk

[Læs om behandling af persondata og dine rettigheder her](#)

Miljø- og Ligestillingsministeriet
Sendt pr. mail til piago@mim.dk

Journalnummer 2023 - 2970

Høringssvar vedrørende bekendtgørelse om forbud mod import og salg til forbrugere af beklædning, fodtøj og imprægneringsmidler, der indeholder PFAS

Dansk Industri (DI) takker for muligheden for at afgive høringssvar vedrørende den foreslåede bekendtgørelse om forbud mod import og salg til forbrugere af beklædning, fodtøj og imprægneringsmidler, der indeholder PFAS.

DI ser med alvor på problematikken vedr. PFAS forurening og støtter initiativer, der har til formål at udfase brugen, hvor muligt, for at beskytte både miljøet og menneskers sundhed. Når det kommer til beklædning, fodtøj og imprægneringsmidler rettet mod private forbrugere, er det DI's klare holdning, at stofferne ikke er nødvendige at anvende ud fra såvel funktionelle som sikkerhedsmæssige hensyn, og at anvendelsen af PFAS bør udfases.

DI mener generelt, at EU-dækkende regulering er en mere effektiv tilgang til at adressere forureningsproblemer, da forurening fra PFAS ikke kender landegrænser, og ved at udnytte EU's skala og markedskraft, vil man kunne ændre brug og produktion af PFAS både i EU og globalt.

En EU-tilgang vil også være en mindre konkurrenceforvridende løsning end et nationalt forbud. En harmoniseret regulering på EU-niveau vil sikre ensartede vilkår for alle virksomheder i det indre marked og forhindre konkurrenceforvridning mellem medlemslandene. Kravene vil medføre betydelige administrative og økonomiske omkostninger for danske virksomheder, der køber eller producerer i udlandet ift. at skulle efterspørge dokumentation og test, som andre aktører skal bede om. Desuden vil det lette byrden for virksomheder, der opererer på tværs af grænserne, idet de kun skal forholde sig til én samlet lovgivning fremfor individuelle nationale regler.

Grænseværdier

Konkret ift. de foreslåede grænseværdier, anbefaler DI at de fastsættes på et niveau, så der ikke er risiko for overskridelse grundet baggrundsforurening. Det er vigtigt, at grænseværdierne er realistiske og baseret på videnskabelig evidens for at undgå utilsigtede konsekvenser.

En grundig vurdering af baggrundsforureningen og dens potentiale til at påvirke målingerne bør indgå ved en fastsættelse af grænseværdier. Det vil endvidere være hensigtsmæssigt at læne sig op ad grænseværdier i eksisterende standarder for tekstiler, som de f.eks. findes i OEKO-TEX.

Genanvendte fibre

Det er anført, at genanvendte produkter er undtaget. Vi savner en definition af, hvornår en vare kan betegnes som fremstillet af genanvendte fibre – og hvilken koncentration af genanvendte fibre, der i så fald skal være tale om. Netop i disse år er en række startups virksomheder i gang med at skabe cirkulære forretningsmodeller, der skal udnytte den indsamlede tekstilfraktion fra affaldsstrømmen. Hvis man hindrer anvendelse af fibre fra disse tekstiler i nye produkter, vil det bremse udviklingen i strid med de politiske ambitioner på området.

Kontrol og dokumentation

Det står uklart, hvordan importører og handlende kan få tilgang til relevant viden og kontrol af produkterne med hensyn til et evt. indhold af PFAS. Virksomheder har ikke nemt adgang til oplysninger om et evt. indhold af og identiteten af fluorforbindelser, og der findes ikke én enkelt og simpel test til kontrol af de omfattede varegrupper. Der er tale om en omvendt bevisbyrde, når en kontrol fra myndighedernes side kan pålægge virksomheder flere analyser for at dokumentere, at lovlige produkters indhold af evt. fluorforbindelser ikke stammer fra PFAS.

DI forudser, at myndighederne vil have begrænsede forudsætninger for at kontrollere en repræsentativ del af markedet på de mange forskellige produkter, der findes og importeres til det danske marked. Når man samtidig introducerer en række ekstra ressourcekrævende tiltag og omkostninger for de virksomheder, der ønsker at sikre sig, at de rent faktisk kan dokumentere, at et forbud er overholdt, vil konsekvensen være, at danske virksomheder stilles dårligere end øvrige virksomheder i EU uden, at der sikres en reel miljømæssig gevinst for det danske samfund.

Skelnen mellem forbrugere og professionelle

Der er behov for en tydeligere definition af, hvornår produkter anses for at være til forbrugere og hvornår de er til professionelles brug. En række virksomheder forhandler f.eks. tøj og andre artikler til professionelle, men vil ikke umiddelbart kunne skelne mellem kunderne og hvor vidt, denne indkøber til professionel eller privat anvendelse. Dette vil f.eks. gælde visse byggemarkeder og forhandlere af arbejdstøj. En bedre definition vil bidrage til sikring af, at reguleringen er klar og ikke fører til misforståelser eller uhensigtsmæssig anvendelse. DI foreslår, at der udarbejdes vejledninger, der præciserer disse definitioner og giver konkrete eksempler for at lette implementeringen for såvel virksomheder som myndigheder.

Overgangsperioder og lagertid

En række specialforretninger forhandler specialudstyr f.eks. til sportsgrene som klatring, jagt og fiskeri, hvor udstyret potentielt kan være på lager i mange måneder. Et evt. grossistled vil ikke nødvendigvis stoppe salget af sådanne varer med indhold af PFAS over en given grænseværdi før 1. juli 2026. Den foreslåede overgangsperiode på et halvt år fra ikrafttræden af forbuddet vil derfor blive urimelig kort for sådanne virksomheder.

DI ser frem til en fortsat dialog og står til rådighed for yderligere drøftelser.

Med venlig hilsen

Helle Westphal og Jacob Gullak Andersen, DI

Høringssvar til bekendtgørelse om PFAS i visse forbrugerprodukter

Hermed fremsender KL høringssvar til udkast til bekendtgørelse om forbud mod import og salg til forbrugere af beklædning, fodtøj og imprægneringsmidler, der indeholder PFAS.

Det har ikke været muligt for KL at foretage en politisk behandling af høringssvaret inden for høringsfristen. Derfor tages der forbehold for den efterfølgende politiske behandling af høringssvaret.

KL bakker op om forbuddet og er glade for, at indsatserne i handlingsplan for PFAS begynder at blive gennemført. De kommunalt ejede rensningsanlæg har store udgifter til rensning af PFAS, og ved forbud i forbrugerprodukter begrænser man over tid udledning af PFAS til spildevandet.

PFAS er stadig svært og dyrt at oprense fra spildevandet og kan ende i spildevandsslam samt begrænse anvendelse af spildevand til tekniske vand. Spildevandsslam med PFAS over grænseværdierne kan ikke udbringes på landbrugsjord og er derfor dyrt at få bortskaffet på anden vis.

Når et totalforbud mod PFAS træder i kraft, vil det give borgerne en besparelse på bortskaffelse af spildevand og slam.

KL opfordrer til, at der afsættes midler til at undersøge flere produktkategorier for PFAS, som kan inkluderes i et forbud bl.a. i boligtekstiler. I den sammenhæng bør miljøministeriet også se på regulering af PFAS i kosmetik.

Med venlig hilsen

Janne Sommer
Konsulent

Dato: 23. september 2024

Sags ID: SAG-2024-03785
Dok. ID: 3496250

E-mail: JANI@kl.dk
Direkte: 3370 3515

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 1

Høringssvar vedrørende udkast til bekendtgørelse om forbud mod import og salg af beklædnings- og fodtøjsprodukter samt imprægneringsmidler, der indeholder PFAS.

Til Miljøministeriet,

Vi vil gerne starte med at udtrykke vores fulde opbakning til den foreslåede lovgivning om forbud mod import og salg til forbrugere af beklædning, fodtøj og imprægneringsmidler, der indeholder PFAS-stoffer. Vi ser det som et nødvendigt og ansvarligt skridt i retningen af at beskytte både miljøet og folkesundheden, og vi bifalder regeringens fokus på at regulere brugen af disse skadelige stoffer.

I vores virksomhed har vi haft stor opmærksomhed på PFAS-stoffer i vores produktsortiment siden 2018. I tæt samarbejde med vores leverandører, har vi arbejdet aktivt på at udfase produkter, der indeholder PFAS, og vi har kontinuerligt anbefalet vores leverandører at udvikle PFAS-frie alternativer. Gennem dette arbejde har vi set en mærkbar reduktion i mængden af PFAS-holdige produkter i vores sortiment år for år, og vi har opnået positive resultater i retning af et mere bæredygtigt produktsortiment.

Vi er overbeviste om, at den nye lovgivning vil være et yderligere skub i den rigtige retning og bidrage til en hurtigere og positiv udvikling i hele branchen. Kravet om at eliminere PFAS vil ikke kun accelerere innovation og udvikling af miljøvenlige alternativer, men også højne standarderne for ansvarlig produktion på tværs af industrier. Dette vil gavne både forbrugere og miljøet i det lange løb.

Dog vil vi gerne udtrykke vores bekymring over håndhævelsen af lovgivningen, især med hensyn til de store asiatiske internetplatforme som TEMU, Aliexpress og Shein. Disse virksomheder opererer globalt og sælger ofte produkter direkte til forbrugere i Danmark og resten af Europa. Det er essentielt, at lovgivningen effektivt dækker disse aktører, så de ikke omgår reglerne og underminerer indsatsen for at fjerne PFAS fra markedet.

Derudover bemærker vi, at lovgivningen i første omgang kun omfatter fem lande: Danmark, Sverige, Tyskland, Norge og Holland. Vi er bekymrede for, hvordan regeringen vil sikre, at produkter fra andre EU-lande – for eksempel den franske hjemmeside Hardloop.dk, der opererer i Danmark – ikke sælger PFAS-holdige produkter til danske forbrugere. Det er vigtigt, at lovgivningen ikke skaber ulige konkurrencevilkår mellem danske virksomheder og udenlandske aktører, som måske ikke overholder de samme regler.

Vi opfordrer derfor regeringen til at have et skarpt fokus på håndhævelsen af lovgivningen både på nationalt og internationalt niveau og sikre en effektiv regulering af online platforme og udenlandske virksomheder. Dette vil være afgørende for at undgå skævvridning i konkurrencen og

sikre, at lovens formål – at beskytte miljøet og befolkningen mod skadelige PFAS-stoffer – opnås fuldt ud.

Vi ser frem til at følge udviklingen og står til rådighed for yderligere dialog omkring implementeringen af lovgivningen.

Med venlig hilsen,

Kasia B. Sørensen
Head of Sustainability and ESG
Eventyrsport A/S

Til Miljøministeriet
Att.: Pia Goldschmidt, piago@mim.dk

J.nr.: 2023-2970

27. september 2024

Høringssvar vedrørende udkast til bekendtgørelse om forbud mod import og salg af beklædning, fodtøj og imprægneringsmidler indeholdende PFAS til forbrugere

Generelle kommentarer

MERK anerkender problematikken ved PFAS-forurening og støtter initiativer, der sigter mod at reducere brugen af skadelige PFAS-stoffer på europæisk niveau.

Vi finder det imidlertid uhensigtsmæssigt at indføre et nationalt forbud på tekstilområdet alene i Danmark. Dette vil placere danske forhandlere i en konkurrenceulempe i EU's indre marked, samtidig med at de miljømæssige fordele af et nationalt forbud vil være begrænsede, da PFAS-problemet er grænseoverskridende.

Arbejdet med at udfase PFAS fra tekstiler og fodtøj er allerede i gang, og der findes allerede alternativer til en del af disse anvendelser. Hvis Danmark alligevel vælger at indføre national regulering, har MERK en række forslag, der kan lette overgangen for både producenter og forhandlere samt sikre, at produkter med tilsigtet PFAS-brug udfases effektivt.

Specifikke kommentarer

Ifølge artikel 3 vil det være forbudt at importere og sælge beklædning og fodtøj med mere end 10 mg/kg PFAS (eksklusive PFAS-polymerer) eller 50 mg F/kg i det samlede produkt.

Høringsbrevet angiver, at disse grænseværdier er målrettet produkter med tilsigtet PFAS-tilsætning. Vi påpeger dog, at PFAS lovligt anvendes i produktionen af forskellige varer både i og uden for EU, hvilket kan medføre krydskontaminering i tekstiler uden bevidst PFAS-tilsætning. Vi stiller også spørgsmålstegn ved, om 10 mg/kg er en passende værdi for at indikere bevidst PFAS-tilsætning, eller om det snarere kan skyldes utilsigtet forurening.

MERK foreslår derfor at justere grænseværdierne for at beskytte mod utilsigtet PFAS-forurening fra produktionen. Vi anbefaler, at grænseværdier fastsættes, så de klart skelner mellem bevidst tilsætning og utilsigtet forurening, og at de kan testes med anerkendte analysemetoder. Der kunne eksempelvis tages udgangspunkt i internationale standarder for forbud mod tilsigtet PFAS-tilsætning.

Formuleringen om grænseværdierne kan skabe usikkerhed, særligt omkring PFAS-polymerer. Vi anbefaler derfor, at det tydeliggøres, hvordan de to grænseværdier skal fortolkes i relation til forbuddet. Desuden vil det være en fordel, hvis bekendtgørelsen henviser til relevante og tilgængelige analysemetoder til måling af PFAS-niveauer, så virksomheder bedre kan overholde reglerne.

Artikel 3 nævner, at forbuddet gælder for import og salg til forbrugere, og visse personlige værnemidler og medicinsk udstyr er undtaget. Professionelt sikkerhedsudstyr er også nævnt som en undtagelse i

Side 1 af 2 (NKL)

høringsbrevet, men dette fremgår ikke tydeligt af selve bekendtgørelsen. Vi opfordrer derfor til, at undtagelsen for sikkerhedsbeklædning præciseres, særligt for varer, der også kan sælges til forbrugere.

MERK støtter, at genbrug og genanvendelse af tøj og sko er undtaget fra forbuddet. Vi anbefaler, at dette også omfatter fibre i genanvendelsessammenhæng, hvilket bør fremgå klart i bekendtgørelsen.

Ifølge artikel 6 træder reglerne i kraft den 1. juli 2026, og varer kan sælges fra lager frem til 1. januar 2027. Vi foreslår dog, at der gives mulighed for at sælge allerede markedsførte varer uden tidsbegrænsning, eller at fristen forlænges, da visse produkttyper har længere omsætningstider. Det vil være u hensigtsmæssigt, hvis forhandlere skal destruere eller eksportere usolgte varer.

Afslutningsvis vil vi understrege, at der bør rettes særlig opmærksomhed mod global onlinehandel til det danske marked i myndighedernes kontrolindsats, da dette kan udgøre en udfordring i forhold til håndhævelse af de nationale regler.

MERK står naturligvis til rådighed for yderligere spørgsmål eller uddybning af vores kommentarer.

Med venlig hilsen

Nikolai Klausen
Direktør, MERK

Side 2 af 2 (NKL)

26. september 2024
Journalnr.: NT-4.30.10.

Til

Miljøministeriet
Departementet

Att: Pia Goldschmidt og Dorte Bjerregaard Lerche

Emne: J.nr. 2023-2970

Høringssvar:**Bekendtgørelse om forbud mod import og salg til forbrugere af beklædning, fodtøj og imprægneringsmidler, der indeholder PFAS.**

<https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/68991>

Brancheforeningen Cirkulær, der repræsenterer kommuner og kommunale affaldsselskaber, ser overordnet positivt på [udkastet til bekendtgørelsen](#).

PFAS i tøj og tekstiler er et stort problem, der ikke blot udsætter mennesker for sundhedsrisici, men også stikker en kæp i hjulet for omstillingen til cirkulær økonomi for tøj, sko og tekstiler.

Når tekstiler genanvendes, spredes PFAS i nye produkter, fremfor at blive fjernet, som er Danmarks politiske vision – jævnfør Danmarks arbejde for at forbyde PFAS generelt på EU-niveau.

Det er derfor helt korrekt set af regeringen og ministeriet at sætte en prop i hanen så at sige, og standse brugen af PFAS i tøj, tekstiler og sko mm. Vi vil gerne rose regeringen og ministeriet for at tage problemstillingen alvorligt. Danmark lever her i høj grad op til rollen som foregangsland på miljøområdet, på trods af at andre lande vil måske klandre os for at stille hindringer i vejen for det frie marked, og den sikkert nemme og bekvemme løsning ville være, blot at spille bolden videre til EU. Det nemme og bekvemme er blot sjældent det bedste, og selvom dette forbud møder kritik fra industrien, bakker vi til fulde op om tilgangen.

Det er vigtigt, at Danmark tydeligt slår fast, at fremtidens tekstiler er fri for PFAS.

Korrekt at undtage genbrug og genanvendelse

PFAS i tekstiler gør det potentielt endnu mere udfordrende for kommunerne at afsætte indsamlet tekstilaffald. Sorteringskriterierne angiver godt nok, at tekstiler som regntøj, outdoor-beklædning og lignende skal sorteres som restaffald, men desværre synes det svært for borgerne at gennemskue denne detaljeringsgrad i sorteringen. Derfor er der fortsat risiko for fejlsorterede regnjakker mm. i tekstilaffaldsfraktionen.

Kommuner, affaldsselskaber og aftagere af tekstiler og tekstilaffald gør en stor indsats for at fjerne denne type fejlsorteringer, men trods denne indsats er det positivt, at bekendtgørelsen undtager genbrug og genanvendelse – dog med det forbehold, at vurderes det i fremtiden at PFAS i tekstiler genanvendes i nye produkter med u hensigtsmæssige konsekvenser, skal det drøftes alvorligt.

Dog synes det ulogisk, at tekstilvirksomheder på dansk jord fortsat kan producere og eksportere produkter med PFAS, når vi ikke ønsker disse kommende udefra.

Arbejdstøj og uniformtøj bør også omfattes

Professionel beklædning er undtaget. Det er alt for bred en undtagelse. Det kan give mening at visse typer arbejdstøj og sikkerhedsudstyr til særligt krævende brancher (brand, beredskab, tung fremstillingsindustri osv.) kan undtages forbuddet, når PFAS i beklædning udgør en afgørende beskyttelse af medarbejdernes helbred.

Imidlertid er der fortsat masser af professionel beklædning, der er direkte sammenlignelig med beklædning til forbrugere (poloer, skjorter, t-shirts, bukser, 'uniformstøj', regntøj og arbejdsbukser), hvor PFAS i produkterne ikke har nogen arbejdsmiljømæssig relevans. For denne type professionel beklædning bør PFAS derfor også forbydes.

Ligeledes bør boligtekstiler omfattes af et forbud, ligesom det er helt mærkværdigt at tekstiler til barnevogne og lignende ikke er omfattet af forbuddet, da netop babyer og små børn i videst muligt omfang bør undgå at komme i kontakt med disse evighedskemikalier.

Vi undrer os – hvorfor disse undtagelser? Vi køber ikke argumentet om, at alternativer ikke er tilgængelige. Et alternativt er jo helt at lade være med at bruge denne type kemikalier.

Opmærksomhed på fluor-undtagelse – og anprisninger som fluorfrit

Bekendtgørelsen indeholder mulighed for at importøren kan dokumentere, at et indhold af fluor ikke kommer fra PFAS. Hvad er pointen med dette – og hvad skulle

begrundelsen være for at tøj og tekstiler til forbrugere fortsat kan indeholde fluor, som ikke er PFAS?

I Cirkulærs øjne bør en fastholdelse af denne undtagelsesmulighed have den konsekvens, at Miljøstyrelsens vejledning til forbrugerne tilrettes, så det er klart, at PFAS-frit tøj stadig godt kan indeholde fluor – og dermed ikke fejlagtigt anprises som værende fluorfrit: <https://mst.dk/borger/sundhed-og-kemi/toej-og-sko/pfas-i-toej/fluor-fri-alternativer>

Implementering af producentansvar skal påbegyndes med det samme

Cirkulær er derudover af den holdning, at centraladministrationens arbejde med at implementere det forventede EU-krav om udvidet producentansvar på tøj og tekstiler skal påbegyndes med det samme.

Det er kompleks lovgivning, og til sammenligning er implementeringen af producentansvar på emballager ikke færdiggjort endnu, selvom EU's krav til Danmark om indførsel af dette har været kendt siden 2018.

I implementeringen er det særligt vigtigt at skabe velfungerende miljøgraderede gebyrer, der skaber stærke incitamenter for mode- og tekstilvirksomhederne til at producere og markedsføre produkter, der nemt kan indgå i den cirkulære økonomi.

Brug af skadelige kemikalier, der forhindrer fremtidig genanvendelse i høj kvalitet, skal derfor udløse en markant højere betaling fra en given producent til producentansvarssystemet.

Vi anerkender til at fulde, at velfungerende producentansvarssystemer er svære at skrue sammen, og derfor står vi naturligvis til rådighed for centraladministrationen både før, under og efter implementeringsfasen.

Venlig hilsen

Niels Toftegaard
Kommunikationschef

T: +45 2633 0462
E: nt@cirkulaer.dk

Miljøministeriet
Att: Pia Goldschmidt, piago@mim.dk
J.nr. 2023-2970.

Den 26. september 2024

Dansk Erhvervs høringssvar til udkast til "Bekendtgørelse om forbud mod import og salg til forbrugere af beklædning, fodtøj og imprægneringsmidler, der indeholder PFAS"

Generelle bemærkning

Dansk Erhverv deler bekymringen for PFAS i miljøet og de deraf mulige effekter på mennesker og miljø og er enige i, at brugen af problematiske PFAS-stoffer skal begrænses på EU niveau. PFAS anvendes ofte i forskellige dele af værdikæder, før f.eks. tekstiler og andre varer ender på det danske marked.

Dansk Erhverv finder det derfor uhensigtsmæssigt at gennemføre et nationalt forbud på tekstilområdet i Danmark. Det vil stille forhandlere på det danske marked i en ulige konkurrence på det indre marked samtidig med, at det vurderes at have en mindre miljømæssig effekt i lyset af PFAS' grænseoverskridende forurening.

Arbejdet med at udfase PFAS i beklædning og sko til forbrugere er dog allerede i gang, og der er for en del anvendelser alternativer til PFAS-anvendelsen. Når den danske regering vælger at gennemføre en national regulering, har Dansk Erhverv en række kommentarer til det fremsatte forslag, der skal gøre det lettere for producenter og forhandlere på det danske marked at bidrage til at udfase PFAS og samtidig understøtte, at varer til forbrugere med bevidst tilsat PFAS udfases.

Specifikke bemærkninger

I henhold til artikel 3 er der forbud mod at importere og sælge beklædning og fodtøj til forbrugere, hvor hver artikel, der indgår i beklædningen eller fodtøjet, indeholder mere end enten 10 mg/kg for summen af PFAS uden PFAS-polymerer eller totalt 50 mg F/kg.

Af høringsbrevet fremgår det, at overstående grænseværdier er fastsat med henblik på at ramme beklædning, sko og imprægneringsmidler, hvor der bevidst er tilsat PFAS. Men i lyset af at der lovligt anvendes PFAS i flere forskellige typer af varer både i EU og udenfor EU, vil der være en risiko for krydskontaminering med PFAS i produktionsfasen til tekstiler til det danske marked uden bevidst tilsat PFAS. Samtidig stiller vi spørgsmål ved, hvilken effekt bevidst tilsat PFAS i koncentrationer på 10 ppm kunne have i tekstiler, og dermed om 10 ppm afspejler bevidst tilsat PFAS eller kunne være en forurening.

Dansk Erhverv finder på den baggrund, at grænseværdierne på hhv. 10 og 50 ppm er for lave ift. at beskytte mod utilsigtet forurening fra produktionen. Dansk Erhverv foreslår, at grænseværdier fastsættes, så det sikres, at der ikke er bevidst tilsat PFAS, og at der er tale om grænseværdier, der kan testes med anerkendte tilgængelige analysemetoder. Der kan evt. skeles til grænseværdier i internationale standarder eller certificering, som arbejder med forbud mod bevidst tilsat PFAS.

Formuleringen omkring grænseværdierne kan skabe usikkerhed om, hvad der er omfattet særligt i forhold til brugen af PFAS-polymerer. Dansk Erhverv foreslår, at det tydeliggøres, hvad der er omfattet af forbuddet i relation til, hvordan de to grænseværdier er gældende.

Med henblik på kontrol og overholdelse kunne der med fordel også henvises til hvilke analysemetoder, der er bedst egnede og tilgængelige ift. at bestemme indholdet af PFAS og sikre overholdelse af grænseværdierne.

Af artikel 3 fremgår de også, at forbuddet er gældende for import og salg til forbrugere. Samtidig fremgår det, at visse personlige værnemidler og medicinsk udstyr undtaget. Af høringsbrevet fremgår det også, at professionel beklædning og sikkerhedstøj ligeledes er undtaget, men dette fremgår ikke eksplicit af bekendtgørelse. Der kan derfor være behov for at præcisere omfanget af forbuddet særligt ift. arbejdstøj/beklædning, som også kan sælges til forbrugere.

Endelig fremgår det, at genbrug og genanvendelse af beklædning og fodtøj er undtaget, hvilket Dansk Erhverv støtter. Vi forstår af høringsbrevet, at dette også omfatter fibre i genanvendelsessituationen, og vi forslår dette tilføjet i selve bekendtgørelsen.

Af artikel 6 fremgår det, at reglerne vil være gældende fra 1. juli 2026, og at der er mulighed for, at forhandlere kan sælge ud fra lager til forbrugere indtil den 1. januar 2027. Dansk Erhverv foreslår, at det skal være muligt sælge varer, der allerede er markedet uden slutdato, alternativt at fristen forlænges. Der kan være tale om særlige varetyper med en længere omsætningshastighed, og det vil være uhensigtsmæssigt at skulle destruere varer eller have omkostninger var at skulle eksportere sådanne varer ud af Danmark.

Afslutningsvis vil Dansk Erhverv understrege, at der med indførelsen af nationale regler er behov for et særligt fokus på online handlen til det danske marked i myndighedernes kontrolindsats.

Dansk Erhverv står naturligvis til rådighed for spørgsmål eller uddybning af vores kommentarer

Med venlig hilsen

Anette Albjerg Ejersted
Fagchef miljø og cirkulær økonomi

Til: Pia Sujata Lund Goldschmidt (piago@mim.dk), Dorte Bjerregaard Lerche (doble@mim.dk)
Fra: Søren Baumann Rasmussen (SBRA@Viking-Life.com)
Titel: PFAS bekendtgørelse
Sendt: 13-11-2024 16:14
Bilag: Bilag 1 - Udkast til BEK om forbud mod PFAS i beklædning efter intern høring (002).docx; Bilag 2 - Udkast til høringsbrev (1).docx; Bilag 4 - Høringsliste (eksterne parter).docx;

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.
Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede filer, som ikke er sikre.

Kære Pia og Dorte

Jeg skriver til jer, fordi VIKING Life-Saving Equipment ad omveje er blevet gjort opmærksom på vedhæftede udkast til bekendtgørelse vedr. Brug af PFAS. Vi er klar over at kommenteringsfasen for lang tid siden er overstået, men vi er desværre først nu blevet gjort opmærksom på udkastet og at det muligvis kan have en indvirkning på vores produktion af sikkerhedsudstyr.

VIKING er en af verdens største producenter af branddragter, til brug i land og i det maritime. Vi har derfor med nysgerrighed kigget ind i udkastet, men vi er blevet en smule bekymret over udkastet, fordi vi anvender PFAS i produktionen, til at etablere en membran i dragten, ala GORETEX membraner, som sikrer at udefra kommende giftige stoffer som bl.a. ofte kan findes i røggasser ifm. brand, ikke kan gennembryde stoffet i branddragten og dermed skade brandmanden.

Europa Kommissionen har så sent som i sommers vedtaget, at branddragter til brug i den maritime verden skal have sådan en membran i dragten, bl.a. for at imødekomme udfordringer ifm. Slukning af brand i El-biler, hvor der udskilles meget giftige gasser fra Litium-ion batterierne. Denne regel træder i kraft til juni 2025.

For nuværende, findes der os bekendt, ikke en anden teknologi uden anvendelse af PFAS, som kan løse denne problemstilling. Det er dog et punkt industrien arbejder på at finde en ny teknologi der kan give den samme niveau af sikkerhed i produktet.

Vi ville derfor umiddelbart have forventet at der var en form for undtagelse i udkastet til bekendtgørelsen, som ville fritage eks. sikkerhedsudstyr som er beregnet til at beskytte personen der anvender udstyret, men det kan jeg ikke umiddelbart fortolke mig til, at dette er aktuelt i henhold til anvendelsesparagrafferne §1 og 2 i udkastet.

Vi vil derfor meget gerne i dialog med jer, om der er taget stilling til overstående problematik i udkastet, samt hvordan vi evt. kan løse denne udfordring.

Jeg vil se frem til, at modtage et svar fra jer.

VIKING stiller også meget gerne op til et virtuelt møde, med nogle af vores produktudvikler hvis I skulle ønske en bredere teknisk forklaring.

Best regards,

Søren Baumann Rasmussen
Manager Global Rules and Regulations
Mobile: +45 22894269
E-mail: SBRA@viking-life.com

VIKING LIFE-SAVING EQUIPMENT A/S
Sædding Ringvej 13
6710 Esbjerg V • Denmark
Tel.: +45 76 11 81 00
E-mail: VIKING@VIKING-life.com

Til: Pia Sujata Lund Goldschmidt (piago@mim.dk)
Fra: Marie Busck (mb@dmogt.dk)
Titel: Bekymring ift. dansk forbud mod PFAS
Sendt: 18-11-2024 14:33

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.
Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede filer, som ikke er sikre.

Hej Pia,

I forbindelse med et dansk forbud mod PFAS har vi – udover de allerede nævnte bekymringer – en yderligere bekymring ift. de nævnte undtagelser, som vi er blevet gjort opmærksomme på af ét af vores medlemmer.
Se venligst nedenfor.

Bekendtgørelsen paragraf 3, stk. 3.2

Der er undtagelse for PPE iht. forordning 2016/425 risikokategori III (a) og (c)

Her skal vi have medtaget (e), som er her vi har branddragter placeret.
(Se nedenstående oversigt over kategori III definitioner)

Branddragter bliver godkendt iht. den harmoniserede standard EN 469, hvor der er krav om kemikalieafvisning på ydervaren, som pt. kun kan opnås vha. PFAS imprægnering.

PFAS polymer.

I bekendtgørelsen henvises til en max mængde PFAS inklusiv PFAS i polymer form.
Vi anvender hovedsageligt vandtætte membraner fremstillet af PTFE, som er en PFAS polymer, bl.a.

Gore-Tex.

Disse anvendes også i redningsdragter, som umiddelbart vurderet, ikke er undtaget i bekendtgørelsen.

Spørgsmålet er derfor, om bekendtgørelsen medfører, et forbud mod anvendelsen af PTFE-membraner.
Kan I eventuelt henvise til hvem der kan foretage en analyse af dette.

Kategori III

Kategori III omfatter udelukkende risici, som kan have meget alvorlige konsekvenser såsom død eller uoprettelige sundhedsskader, relateret til følgende:

- a) stoffer og blandinger, som er sundhedsfarlige
- b) atmosfære med iltmangel
- c) skadelige biologiske agenser
- d) ioniserende stråling
- e) varme omgivelser, hvis virkninger svarer til en lufttemperatur på mindst 100 °C
- f) kolde omgivelser, hvis virkninger svarer til en lufttemperatur på – 50 °C eller derunder
- g) fald fra højde
- h) elektrisk stød og arbejde under spænding
- i) drukning
- j) snit fra håndholdte kædesave
- k) højtryksstråler
- l) skudsår eller knivstik
- m) skadelig støj.

Med venlig hilsen

Marie Busck

Chief Sustainability Officer

Direkte tlf. +45 97117293 | Mobil tlf. +45 5215 9379

DM&T

DM&T er brancheorganisationen for de danske mode-, tekstil-, sports- og livsstilsvirksomheder. Vores eksperter rådgiver dagligt vores 500 medlemsvirksomheder, som repræsenterer mere end 800 brands. DM&T er branchens talerør og arbejder hver dag for at skabe de optimale rammebetingelser for branchen på både den korte og lange bane.

Læs mere på dmogt.dk

Denne e-mail kan indeholde persondata og fortrolige oplysninger. Hvis du ikke er rette modtager, bedes du straks oplyse afsender om dette og slette e-mailen. Du kan læse DM&Ts persondatapolitik [her](#).